

Enquete
Aliou Dione

Le Mbajid
de Safi

COSAAN-ID LAM SAAFI

Maañ da ko lam ka ñ Saafi, a kuba meed lam. Wa kuruka ndeem wati kuba Rook lamee da. Ko lam ka ñ kubu Rook, wa taamboh ngan yaako, a kosaayee kosaay. Kosaay ki ñ nde raaka bi kiis, wa mindi ngiisoh. A raakeen alal lool. Naah nu a keeraha da a kad de marka ne a min ki payuk. Waas nu a kadaha ñ yeem da, a Jeem pay, waay a minuu in ñ kosaay ka. A nikoh da po ba fiakka pexey na de lool ndeem. Ba muñja de paykid ñ naah ci. A yi yit, a muñja nak, a kadisdi ñ naah ci, a sekeeda kakaan ki ñ nde ñ dooy tuuy ce.

Wa raaka mbeh, tiindoh haya kurka, a aasan kah ni, a raaka bi kah ni puldid de ñ leero kah ni, ne a sifaaruk ñ noh-i.

Tiindoh xotta de faankid ñ noh-i, a kiimba bi kah ni maasub anaah, wi a an po a yutta a kaada ñ yaakoo ri kosaay di, diskii a faanuk, a kaadita de. A tahasa de ñ oobi. A meekisa bi kah ni :
Waaw yaakoo ri wee na de ?

Ba woosa ne : a kosaay kosaay.

Tiindoh-i woo ba ne : a keen kosaay ki da ? Bi kah ni woosa de ne : kosaay ki maafid na de, so paydukid de ñ bi naah laayid, waay ba mindi de pay, wati, so raakisdi pexey ngan kosaay ki ñ nde, wa feeyid so.

Bo waadid ne a kuruk, a ngiisoh. Nik ne so raakid pexey paydukohaa de, so sekan noh-in nde.

"Aliyu Jonn : Boo boysoh wooyoh-i, so raakid yaako kiliifa leemu yi haan ki taal ndi de na woo ki.

Bo sii meekis de tiik-inj de na kafis kinj de. D teeku yaalgeor soombel canduum. E Soombel baab-inj ngo. Yaay-i nj ngo a yi teeku xeemes paate. Paate a yi baab-i nj xeemes, paate e jeeri baab-i nj de. E Ngooni Maajame rim xeemes paate. D heet koh leemu, nj riimu 1904, mi raakid kiis ndankaah yisna kaanak, na yisna kaahay. D gen Mboomboy.

Ko lam Saafi, iisa camdid da wa sañci, wa nik ne a mi jee cam woo ki da, nj waad ne du muufid to, nj payee kosaayid. Nganj woo kii nj jom taalndid diskii iisa Faadoh woo ki.

Nganj ko lam saafi, nj ini yakak ci woo a pfo, a nikee heed alal, po alal-a feya soob ca lool, koh nattuusa de, a kosaaya. D diskii sa paysohoh ko lam Saafi, a kosaaya, e a raakid si kusu jaar. Wi wa ree ndeem, tiindoh aasan kurki, a kadtan kah na nj nasoo ra kosaay da, a xotta de a woo si kah ni ne a minid de pay. E koh feefu de, a woo sa ne pfo yii, nj miid de pay.

Waaye nj edsan komaaki hen na njaafjii. Ne a payu da, a haan ki edse komaak i raakid kiis ndankiyaah na yasna kanak (17) a seeykoku. A dalla tan kus ka nj yasoo ra kosaay da. Kus ki jom edohu a nika kus ka rakoot na gefe. Bitii ce woo ne kus kinj ngo heydi edohse, fu rim de rim, waay fiam raak de, a nj heet-i nj ngo.

E sit-i yasoo ri sanga tic, ne edohandi kus ka nj de, a sanga seey ka.

Wi saah ci raakidii pexey in-eem, jigeen-i nj yasoo ri woosa ne ; wa nik ne a kus hen na yii donj a yi ne hee da tahe kuruk ne fu fad jaar fu, nj raakid kusu hen na yinj da, mbaada,

ŋ hey edohe kuɓ ki ŋ ngo, yi nik ŋ heet-i ŋ ngo, a nikan
heet-i ŋ taanum-i ŋ ngo. Kuɓ ki ŋ ngo ɓaah nga ŋ Rook-i ŋ
kosaay di. D edohid kuɓk-i ŋ ngo seeykohaata de.

Wa jigeen-a ŋ de ɓay kuɓ ka ŋ de, a nika ɓaah Rook
kosaay di, a apɓusa, Naah-i ɓaca fiif mi a seeykoh-aa, a edta
gor-i meeksohe seeykei ŋ po yi. Wi fiif mi seeykohu da, kosaay
di ngiisoh, a dawuka ŋ haf ce.

Ndeem, a jaara, a pankeeda, a pankeeda poo findi alal-i
hayis nga de.

Wi a pankan da, a aldi muk ne a sagu jigeen-a ŋ de tah
po a ngiisoha, waay a ɓitii ce haa. Wi ɓitii ce na kuɓuu ca ŋ
de inah ne a raakisid alal, ɓitii ce ya sangee edoh kuɓ ka ŋ de,
a liɓpa ne ali jaar-i kaan a hey lame, na kuɓuu ci ŋ de.

Waaye yaɓkoo ri pankeeda, a pankeeda po a yakka lool,
a pesa po a raaka kiis ndankiyah yisma nikiis (90) ndeem noh-i
ŋ de haya, kooh ɓeeduka de.

Wi a kaan da, ɓitii ce na kuɓuu ci ŋ de tumba ne ɓad
haan lame. Ndeem jigeen-i ŋ yaɓkoo ri woo ɓa ne : du mindi lam
wa minukdi, ndah ŋ toon kuɓ ki ŋ ngo, e sagu kuɓ ki ŋ ngo tah
po kaan di payuusa, ŋ kosaay ka ŋ de deɓgaana.

Sagu seey ka tah po kaan di muca, a dokkisa a pankeeda
po a raakisa alal. E fiif mi ŋ kuɓ ki ŋ ngo seeykohu wadi ɓay
alal-ii.

Ko lam ki ŋ kuɓu rook na taanum ce wa taamboh sagu woo
kii.

Ngan in-eem, alal-i laayid, ɓit ɓi raakid ɓi kuɓu na
kaan di. Jigeen-i edohe kuɓ ka ŋ de ne a seeykohu, a muufid
kakaan ka ŋ kuɓ ka ŋ de, a raakid kuɓu ca a rim, waaye ɓa nar
nookoh lamaah-i da, ngan atee na ŋ ɓa, a jigeen-a ŋ yaɓkoo ra,

raakan kiyoh ki.

Ndah kilook ce wafeedi edoh kuɓ ka ŋ de Naah-i meksee de.

Bitiɓ ci kanak ci ate-uusa, jigeen-i na kuɓuu ci ŋ de
lamba alal-i ŋ yaɓkoo ri kaan di, a nikka kiliifa heet.

Aliyu JONN